Riksdagens protokoll
1990/91:75

Måndagen den 11 mars

15.00–15.01

Protokoll
1990/91:75

Meddelande om sammanträdet torsdagen den 14 mars

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag får meddela att sammanträdet för interpellationssvar torsdagen den 14 mars kl. 12.00 ställs in och ersätts av ett bordläggningsplenum kl. 14.30. Eventuell information från regeringen lämnas vid detta sammanträde.

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 4 och 5 mars.

2 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition
1990/91:116 till justitieutskottet

3 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkande 1990/91:KU31
Finansutskottets betänkande 1990/91:FiU20
Justitieutskottets betänkande 1990/91:JuU11
Lagutskottets betänkande 1990/91:LU16
Kulturutskottets betänkande 1990/91:KrU14
Jordbruksutskottets betänkanden 1990/91:JoU18 och JoU20
Näringsutskottets betänkanden 1990/91:NU21 och NU22

4 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Motionerna

med anledning av prop. 1990/91:87 Näringspolitik för tillväxt:

1990/91:Ub40 av Rune Johansson m.fl. (s)
1990/91:Ub41 av Sten Svensson och Ivar Virgin (m)
1990/91:Ub42 av Gunhild Bolander (c)
1990/91:Ub43 av Marianne Andersson i Vårgårda m.fl. (c)
1990/91:Ub44 av Åke Selberg m.fl. (s)
1990/91:Ub45 av Arne Mellqvist m.fl. (s)
1990/91:Ub46 av Arne Mellqvist och Ove Karlsson (s)
1990/91:Ub47 av Reynoldh Furustrand m.fl. (s)
1990/91:Ub48 av Lennart Brunander (c)
1990/91:Ub49 av Anders Castberger och Elver Jonsson (fp)
1990/91:Ub50 av Catarina Rönnung m.fl. (s)
1990/91:Ub51 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (c)
1990/91:Ub52 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (c)
1990/91:Ub53 av Rosa-Lill Wåhlstedt m.fl. (s)
1990/91:Ub54 av Bo Forslund m.fl. (s)
1990/91:Ub55 av Doris Håvik m.fl. (s)
1990/91:Ub56 av Doris Håvik m.fl. (s)
1990/91:Ub57 av Hugo Hegeland m.fl. (m)
1990/91:Ub58 av Ulf Melin och Kersti Johansson (m, c)
1990/91:Ub59 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)
1990/91:Ub60 av andre vice talman Christer Eirefelt m.fl. (fp, m, c)
1990/91:Ub61 av Roland Sundgren m.fl. (s)
1990/91:Ub62 av Erling Bager m.fl. (fp, c)
1990/91:Ub63 av Erling Bager m.fl. (fp, c)
1990/91:Ub64 av Jan Fransson m.fl. (s)
1990/91:Ub65 av Jan Fransson m.fl. (s)
1990/91:Ub66 av Lars Werner m.fl. (v)
1990/91:Ub67 av Claes Roxbergh m.fl. (mp)
1990/91:Ub68 av Inge Carlsson m.fl. (s)
1990/91:Ub69 av Bengt Harding Olson (fp)
1990/91:Ub70 av Börje Nilsson m.fl. (s)
1990/91:Ub71 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s)
1990/91:Ub72 av Ulla Berg m.fl. (s)
1990/91:Ub73 av Stina Gustavsson (c)
1990/91:Ub74 av Gunnar Björk och Karin Starrin (c)
1990/91:Ub75 av Maud Björnemalm m.fl. (s)
1990/91:Ub76 av Olof Johansson m.fl. (c)
1990/91:Ub77 av Bengt Westerberg m.fl. (fp)
1990/91:Ub78 av Sven-Olof Petersson (c)
1990/91:Ub79 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp)
1990/91:T8 av Lars Hedfors m.fl. (s)
1990/91:T9 av förste vice talman Ingegerd Troedsson och Lars Ahlmark (m)
1990/91:T10 av förste vice talman Ingegerd Troedsson och Lars Ahlmark (m)

1990/91:T11 av Tom Heyman (m)
1990/91:T12 av Barbro Sandberg (fp)
1990/91:T13 av Ingvar Johnsson m.fl. (s)
1990/91:T14 av Elving Andersson (c)
1990/91:T15 av Stina Eliasson (c)
1990/91:T16 av Rosa-Lill Wåhlstedt m.fl. (s)
1990/91:T17 av Inger Hestvik m.fl. (s)
1990/91:T18 av Leo Persson m.fl. (s)
1990/91:T19 av Kaj Larsson (s)
1990/91:T20 av Reynoldh Furustrand m.fl. (s)
1990/91:T21 av Kjell Ericsson m.fl. (c, m, fp)
1990/91:T22 av Sinikka Bohlin m.fl. (s)
1990/91:T23 av Berndt Ekholm m.fl. (s)
1990/91:T24 av Stig Alemyr m.fl. (s)
1990/91:T25 av Ines Uusmann och Eva Johansson (s)
1990/91:T26 av Bo Lundgren m.fl. (m)
1990/91:T27 av Bertil Danielsson och Nils Fredrik Aurelius (m)
1990/91:T28 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (c)
1990/91:T29 av Rosa-Lill Wåhlstedt m.fl. (s)
1990/91:T30 av Marianne Carlström och Inga-Britt Johansson (s)
1990/91:T31 av Kersti Johansson (c)
1990/91:T32 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s)
1990/91:T33 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp)
1990/91:T34 av Berith Eriksson och Viola Claesson (v)
1990/91:T35 av Lars Werner m.fl. (v)
1990/91:T36 av Elisabeth Persson (v)
1990/91:T37 av Roland Sundgren m.fl. (s)
1990/91:T38 av Roy Ottosson m.fl. (mp)
1990/91:T39 av Roy Ottosson m.fl. (mp)
1990/91:T40 av Claes Roxbergh m.fl. (mp)
1990/91:T41 av Ulla Orring (fp)
1990/91:T42 av Jan Fransson m.fl. (s)
1990/91:T43 av Lars Tobisson m.fl. (m)
1990/91:T44 av Gunhild Bolander (c)
1990/91:T45 av Sture Thun m.fl. (s)
1990/91:T46 av Anders Svärd m.fl. (c, m, fp, v)
1990/91:T47 av Ivar Franzén och Rolf Kenneryd (c)
1990/91:T48 av Viola Claesson och Jan Strömdahl (v)
1990/91:T49 av Rolf L Nilson och Viola Claesson (v)
1990/91:T50 av Jan Strömdahl m.fl. (v)
1990/91:T51 av Claes Roxbergh m.fl. (mp)
1990/91:T52 av Rune Thorén m.fl. (c)
1990/91:T53 av Björn Samuelson (v)
1990/91:T54 av Lars Werner m.fl. (v)
1990/91:T55 av Gunnar Björk och Karin Starrin (c)
1990/91:T56 av Stina Gustavsson (c)
1990/91:T57 av Lena Öhrsvik (s)
1990/91:T58 av Maud Björnemalm m.fl. (s)

1990/91:T59 av Börje Nilsson m.fl. (s)
1990/91:T60 av Olof Johansson m.fl. (c)
1990/91:T61 av Bengt Westerberg m.fl. (fp)
1990/91:T62 av Carl Bildt m.fl. (m)
1990/91:T63 av Sven-Olof Petersson (c)
1990/91:T64 av Magnus Persson m.fl. (s)
1990/91:T65 av Birger Andersson (c)
1990/91:T66 av Per Gahrton m.fl. (mp)
1990/91:T67 av Kjell Dahlström och Gösta Lyngå (mp)
1990/91:T68 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp)
1990/91:T69 av Carl Frick m.fl. (mp)
1990/91:T70 av Carl Frick m.fl. (mp)
1990/91:T71 av Inger Schörling m.fl. (mp)
1990/91:Jo39 av Bertil Danielsson och Nils Fredrik Aurelius (m)
1990/91:Jo40 av Annika Åhnberg m.fl. (v)
1990/91:Jo41 av Annika Åhnberg m.fl. (v)
1990/91:Jo42 av Ulla Pettersson (s)
1990/91:Jo43 av Stina Eliasson (c)
1990/91:Jo44 av Magnus Persson m.fl. (s)
1990/91:Jo45 av Anders Castberger m.fl. (fp)
1990/91:Jo46 av Ingvar Eriksson och Carl G Nilsson (m)
1990/91:Jo47 av Jens Eriksson m.fl. (m)
1990/91:Jo48 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (c)
1990/91:Jo49 av Hans Gustafsson m.fl. (s)
1990/91:Jo50 av Lars Bäckström (v)
1990/91:Jo51 av Karl-Gösta Svenson och Jerry Martinger (m)
1990/91:Jo52 av Olof Johansson m.fl. (c)
1990/91:Jo53 av Sven-Olof Petersson (c)
1990/91:Jo54 av Hans Leghammar m.fl. (mp)
1990/91:Jo55 av Lars Werner m.fl. (v)
1990/91:Jo56 av Carl Frick m.fl. (mp)
1990/91:Jo57 av Inger Schörling m.fl. (mp)
1990/91:Jo58 av Carl Frick m.fl. (mp)
1990/91:Jo59 av Gunhild Bolander (c)
1990/91:N18 av Annika Åhnberg m.fl. (v)
1990/91:N19 av Barbro Evermo Palmerlund m.fl. (s)
1990/91:N20 av Karin Wegestål (s)
1990/91:N21 av Lena Öhrsvik (s)
1990/91:N22 av Krister Skånberg (mp)
1990/91:N23 av Hans Gustafsson m.fl. (s)
1990/91:N24 av Ingvar Eriksson (m)
1990/91:N25 av Ylva Annerstedt (fp)
1990/91:N26 av Birgitta Hambraeus (c)
1990/91:N27 av Arne Mellqvist och Leo Persson (s)
1990/91:N28 av Bengt Hurtig m.fl. (v)
1990/91:N29 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (c)
1990/91:N30 av Lennart Nilsson och Nils T Svensson (s)
1990/91:N31 av Carl Frick och Krister Skånberg (mp)

1990/91:N32 av Olof Johansson m.fl. (c)
1990/91:N33 av Bengt Westerberg m.fl. (fp)
1990/91:N34 av Carl Bildt m.fl. (m)
1990/91:N35 av Sven-Olof Petersson (c)
1990/91:N36 av Magnus Persson m.fl. (s)
1990/91:N37 av Birger Andersson (c)
1990/91:N38 av Kjell Ericsson m.fl. (c, m, fp)
1990/91:N39 av Lars Werner m.fl. (v)
1990/91:N40 av Lena Öhrsvik (s)
1990/91:N41 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s)
1990/91:N42 av Inger Schörling m.fl. (mp)
1990/91:N43 av Kjell Dahlström och Gösta Lyngå (mp)
1990/91:N44 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp)
1990/91:N45 av Lars Werner m.fl. (v)
1990/91:N46 av Carl Frick m.fl. (mp)
1990/91:N47 av Carl Frick m.fl. (mp)
1990/91:N48 av Carl Frick (mp)
1990/91:A16 av Lars-Erik Lövdén m.fl. (s)
1990/91:A17 av Inger Schörling m.fl. (mp)
1990/91:A18 av Björn Samuelson (v)
1990/91:A19 av Bengt Harding Olson (fp)
1990/91:A20 av Ulla Berg m.fl. (s)
1990/91:A21 av Bengt Westerberg m.fl. (fp)
1990/91:A22 av Lars Werner m.fl. (v)
1990/91:Bo25 av Ivar Franzén och Rolf Kenneryd (c)
1990/91:Bo26 av Hans Leghammar m.fl. (mp)

5 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 8 mars

1990/91:163 av *Pär Granstedt* (c) till utrikesministern om den svenska underrättelseverksamheten:

Den svenska underrättelseverksamheten och därtill närstående aktiviteter har varit föremål för en omfattande debatt på senare tid. Regeringens uttalanden har genomgående varit mycket vaga. Delvis kan detta vara förståeligt på grund av frågornas natur, och den sekretess som är viktig att upprätthålla. I vissa fall har de dock kunnat ge intryck av att regeringen inte har full kontroll över situationen.

Nu åter aktuell är den s.k. Catalina-affären, med påståenden om att FRA på 50-talet och senare skulle ha utfört regelrätta beställningsuppdrag för NATO. Utrikesministern har offentligt framfört att Sverige borde be om sovjetisk hjälp för att klarlägga huruvida svenska myndigheter bedrivit underrättelseverksamhet på västmaktsuppdrag riktat mot Sovjetunionen, i strid med regeringens direktiv.

Frågan är naturligtvis känslig med hänsyn till tilltron till vår neutralitetspolitik. Att Sverige bedriver ett utbyte av underrättelser med andra makter är inte nödvändigtvis så anmärkningsvärt. Rena beställningsuppdrag från den ena supermakten riktad mot den andra är det däremot, i synnerhet om det skulle inkludera kränkningar av det senare landets luftrum. Allra mest oroande är det dock om det skulle visa sig att den svenska regeringen inte har eller haft full kontroll över hur svenska underättelseorgan arbetar. Utrikesministerns uttalande måste tolkas så att han inte utesluter att detta skulle kunna vara fallet.

Det är positivt att regeringen tagit initiativ till en särskild kommission i frågan. Det är viktigt att den får sådana arbetsmöjligheter att inga oklarheter kvarstår om vare sig FRAs eller regeringens roll i den s.k. Catalina-affären.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om att få ställa följande frågor till utrikesministern:

1. Är utrikesministern övertygad om att den svenska regeringen har och har haft full kontroll över den svenska underrättelseverksamheten under efterkrigstiden?
2. Om så inte är fallet, vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att säkerställa en sådan kontroll för framtiden?
3. Kommer utrikesministern att tillse att den särskilda kommissionen får sådana arbetsmöjligheter att alla omständigheter som kan belysa FRAs och regeringens handlande i samband med den s.k. Catalina-affären klargörs inför offentligheten?

1990/91:164 av *Per Westerberg* (m) till industriministern om Fortias inriktning och verksamhet:

I prop. 1989/90:88 förelogs inrättandet av ett nytt statligt förvaltningsbolag för handhavandet av stora delar av det statliga innehavet av aktier i bolag utsatta för normal konkurrens.

Vid bildandet av Fortia anfördes bl.a. att man skulle få en mer ändamålsenlig form för förvaltandet av det statliga aktieinnehavet. Det nya bolagets uppgift skulle vara att förvalta aktier, värdepapper och annan lös egendom. Det skulle sålunda inte ha rörelsedrivande uppgifter. För att förvaltningsbolaget vid behov skall kunna tillförsäkra sig erforderliga ekonomiska resurser beslutade riksdagen att företaget skulle kunna ge ut konvertibla förlagslån med den begränsningen att det direkta statliga ägandet i bolaget inte kom att understiga 85 %. Detta innebär med en antagen förmögenhetsmassa om ca 27 mrd i Fortia att ytterligare 3–5 mrd i friskt kapital kan tillföras.

Enligt uppgifter i press, uttalanden och skrivelser till departementet framgår att Fortia nu förefaller byta inriktning i förhållande till regeringens proposition och riksdagens beslut.

* Investeringsbudgetarna i dotterbolagen – och möjligen intressebolagen – skall godkännas av Fortias styrelse. Därvidlag skall alla investeringar över tio mkr särredovisas.

* Överlikviditet i dotterbolagen tas på ett eller annat sätt in till Fortia. Bl.a. kapital som getts till enskilda bolag genom riksdagsbeslut med uttalad inriktning för användandet.

* Styrelserna förändras. Fortias styrelse har fått 7 företrädare för fackliga organisationer, 4 departementstjänstemän (varav två numera är anställda av Fortia), 3 representanter för statliga verk/myndigheter/institut och endast 2 direkt från industrin. Även dotterbolagen har alltmer fått en starkare politisk styrning/ledning.

Detta ger upphov till ett antal frågor:

1. Innebär agerandet från Fortias ledning och styrelse att de fått nya eller kompletterande instruktioner i förhållande till vad som redovisades i riksdagsbeslutet?
2. Innebär de nya signalerna från Fortia ett frångående av riksdagsbeslutets inriktning – att Fortia skall vara ett förvaltningsbolag för statens aktieinnehav – till att fungera som en centralstyrd industrikoncern?
3. Är de av riksdagen godkända riktlinjerna för kapitaltillskottet till LKAB i prop. 1982/83:120 förenliga med Fortias beslut beträffande styrning av investeringsbeslut och förvaltning av likviditet?
4. Hur avser regeringen tillse att erforderlig kompetens med erforderlig bredd och djup – inom snart sagt alla branscher – tillgodoses?

6 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

BENGT TÖRNELL

/Barbro Karlsson

Innehållsförteckning

Måndagen den 11 mars

Meddelande om sammanträdet torsdagen den 14 mars 1
Talmannen
1 § Justering av protokoll 1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott 1
3 § Förnyad bordläggning 1
4 § Bordläggning 2
5 § Anmälan om interpellationer
1990/91:163 av Pär Granstedt (c) om den svenska underrättelseverksamheten 5
1990/91:164 av Per Westerberg (m) om Fortias inriktning och verksamhet 6

gotab 98359, Stockholm 1991